עין משפט נר מצוה

כא א מיי' פי"ג מהל' גירושין הל' ח סמג עשין נט טוש"ע אה"ע סימן יז סעיף מח:

כב ב ג מיי' פי"ט מהל' פרה מדומה הל' ב:

מסורת הש"ס

איבא ביניהו דארגיל בה קטטה · פי' למ"ד משום דמשקרא היתה ירקה כ"כ לשקר כיון דרחמא ליה ולמ"ד דאמרה בדדמי כיון דיש קטטה בדבר מועט אמרה בדדמי ול"ג דארגילא היא כי לעולם יש לחוש שתשקר כיון שטותתו ות"ת ואמאי לא תשקר והלא היא משקרת שאמרה גירשתני בפני פלוני ופלוני ושייליגן להו ואמרו להד"מ וי"ל דזה לא היתה עושה שתשקר לומר מת בעלי ואם יבא תלא מזה ומזה וכל הדרכים החלו בה: **לא** דברו בקליר אלא בהווה · ירושלמי למה קליר א"ר מנא דאוכמא דשכיח שאני הממה קודחת ברחשו של אדם בשעת הקליר הלא הא דכתיב ויגדל הילד ויהי היום ויגמל אל אביו אל הקולרים ויאמר אל אביו רחשי רחשי ורבנן אמרי דריחתא שכיח:

באותה שעה אמרו האשה שאמרה מת בעלי כו' · משום דחזו דאיכא עיגונא טפי אם לא היו מאמינים אותה ות"ת ואמאי לא מהימנינן לה במגו שהיתה יכולה לומר גירשתני למאן דאמר בפ' שני דכתובות (דף כג· ושם) דאיתמר דרב המנונא אפי' שלא בפניו ויש לומר דאין זה מגו שאם תאמינה לומר מת היתה אומרת כמה פעמים בדדמי ולכך אין להאמינה אי נמי משום דחיישי לעיגונא ועוד י"ל דההוא אמורא דאמר שלא בפניו [נמי] איכא מעיזה הייט דוקא אמתני' דהתם שאומרת אשת איש הייתי וגרושה אני שיש להאמינה מטעם דהפה שאסר הוא הפה שהתיר ואע"ג דאיכא איסור דאשת איש כיון דשלא בפניו (ה) איכא מעיזה אבל בעלמא לא היתה נאמנת:

שאין האחין נכנסין לנחלה על פיה · והא דאמרינן בפרק המפקיד (נ"מ נח: ושם) בשמעו בו שמת כולי עלמא לא פליגי דמורידין קרוב לנכסי שבוי מני לאוקומי כשמעו בו בשני עדים דאי בעד אחד מיירי הא אשה דהכא בעד אחד דמיא אפ"ה אין האחין נכנסין לנחלה על פיה וא"ת מ"מ תקשי אדמסיק התם כי פליגי בשלא שמעו בו שמת פירוש בשני עדים אבל בעד אחד דאי לא שמעו בו כלל פשיטא דאין מורידין וא"כ היכי קאמר שמואל התם מורידין וי"ל דהכא מיירי לירד ולמכור והתם מיירי לאכול כדמשמע התם ולפי זה יש לפרש שמעו בו שמת הייט בעד אחד ולאכול דאי בשני עדים אפי' לירד ולמכור וא"ת וא"כ היכי פליגי בלא שמעו בו שמת דמורידין וי"ל דלא שמעו בו שמת בעד אחד אלא ע"י קול בעלמא כדאמרי' בשילהי דמס' גיטין (דף פט.) כשמעו פלוני מפלוני ופלוני מפלוני והלכו להם למדינת הים ומיהו בפ' בתרא דכתובות (דף קי·) איכא טובא כשמעו בו שמת ואיירי בשני עדים ומליגו למימר נמי הכא שילא לדעת והתם אין מורידין קרוב לנכסיו כדאמר בפרק המפקיד (נ"מ דף נח: ושם) וחזרו

איבא ביניהו דארגיל הוא קטטה איבעיא להו *עד אחד בקטטה מהו *מ"ט דעד אחד מהימן *משום דמילתא דעבידא לאיגלויי לא משקר הבא נמי לא משקר או דלמא טעמא דעד אחד מהימן משום *דהיא דייקא ומינסבא והבא כיון דאית ליה קטטה לא דייקא ומינסבא תיקו: רבי יהודה אומר לעולם אינה וכו': תניא אמרו לו לרבי יהודה לדבריך *פקחת תנשא שוטה לא תנשא אלא אחת זו ואחת זו תנשא ההיא דאתיא לבי דינא *דרבי יהודה אמרי לה ספרי בעלך קרעי מאניך סתרי מזייך אלפוה שיקרא אינהו כרבנן סבירא להו אמרי תעביד הכי כי היכי דלישריה: **מתני'** בית הלל אומרים *לא שמענו אלא בבאה מן הקציר ובאותה מדינה וכמעשה שהיה אמרו להם בית שמאי אחת הבאה מן הקציר ואחת הבאה מן הזיתים ואחת הבאה מן הבציר ואחת הבאה ממדינה למדינה לא דברו חכמים בקציר אלא בהווה חזרו בית הלל להורות כבית שמאי: **גמ'** תניא אמרו להם בית שמאי לבית הלל לדבריכם אין לי אלא קציר חטים קציר שעורים מנין ואין לי אלא קוצר בוצר מוסק גודר עודר מנין אלא מעשה שהיה בקציר והוא הדין לכולהו הבא נמי מעשה שהיה באותה מדינה והוא הדין לכולהו ובית הלל באותה מדינה דשביחי אינשי מירתת ממדינה למדינה אחרת דלא שביחי אינשי לא מירתת ובית שמאי הבא נמי שביחי שיירתא מאי מעשה שהיה דאמר רב יהודה אמר שמואל שילפי קציר חטין היו והלכו עשרה בני אדם לקצור חטין נשבו נחש לאחד מהן ומת ובאת אשתו והודיעה לבית דין ושלחו ומצאו כדבריה באותה שעה אמרו האשה שאמרה מת בעלי תנשא מת בעלי תתייבם נימא רבי חנניא בן עקיבא ורבנן בפלוגתא דבית שמאי וב"ה קמיפלגי דתניא *לא ישא אדם מי חטאת ואפר חטאת ויעבירם בירדן ובספינה ולא יעמוד בצד זה ויזרק לצד אחר ולא ישיטם על פני המים ולא ירכיבם לא על גבי בהמה ולא על גבי חברו אלא אם כן היו רגליו נוגעות בקרקע אבל מעבירם על הגשר אחד ירדן ואחד שאר נהרות רבי חנניא בן עקיבא אומר לא אמרו *אלא ירדן ובספינה וכמעשה שהיה לימא רבנן דאמרי כב"ש ור' חנניא בן עקיבא דאמר כב"ה אמרי לך רבנן אנן דאמרינן אף כב"ה עד כאן לא קאמר בית הלל התם אלא משום דמירתת במקום קרוב מירתת במקום רחוק לא מירתת הבא מה לי ירדן מה לי שאר נהרות רבי חנניא בן עקיבא אמר לך אנא דאמרי אף לב"ש עד כאן לא קאמרי ב"ש התם אלא משום דאיתי דייקא ומינסבא מה לי מקום קרוב מה לי מקום רחוק הבא משום מעשה שהיה בירדן ובספינה דהוה מעשה גזור רבנן בשאר נהרות דלא הוה מעשה לא גזור רבנן מאי מעשה שהיה *דאמר רב יהודה אמר רב מעשה באדם שהיה מעביר מי חטאת ואפר חטאת בירדן ובספינה ונמצא כזית מן המת תחוב בקרקעית של ספינה באותה שעה אמרו לא ישא אדם מי חטאת ואפר חטאת ויעבירם בירדן ובספינה: **מתני'** *בית שמאי אומרים תנשא ותטול כתובתה בית הלל אומרים תנשא ולא תטול כתובתה אמרו להם בית שמאי התרתם ערוה חמורה ולא נתיר ממון הקל אמרו להם בית הלל מצינו שאין

עד אחד בקטטה · קטטה ביטו לביה והלך למדינת הים ובא עד אחד ואמר מת מי מהימן לי לא: **אלפוה שיקרא** · בתמיה אם כרבי יהודה סבירא להו דאיכא נאמנת אא"כ בוכה למה הוראה לבכות: **מתני' אלא כבאה מן הקציר** · שכך היה המעשה כדאמרי' לקמן ולא התירו חכמים אלא דוגמתו שיהא הדבר קרוב לבו ומירתתא ולא משקרא אבל ממדינת הים איכא נאמנת: **אלא כבוה** · מעשה שהיה כך היה והוא הדין לכל מקומות: **גמ'** **לדבריכם** · שאתם אומרים כעין המעשה שהיה בעינן: **אין לי אלא קליר חטים** · דמעשה שהיה בקליר חטים היה כדלקמן: **גודר** · תמרים: **עודר** · מלקט תאנים: **שכא נמי** · לענין מדינת הים: **שילפי** · סוף קליר חטים שילפי לשון שלף אים (רוש ד) שכבר היה הקליר משתלף ועובר: **ויעבירם בירדן ובספינה** · משום מעשה שהיה בירדן ובספינה ונטמאו כדאמרינן לקמן: **ויזרקם בלד זה** · של נהר דהייטו נמי דומיא דספינה שפורחין באויר על פני המים: **לא ירכיבם על גבי בהמה** · בתוך המים דהייטו נמי דומיא דספינה שהאדם הטשלו יושב במקומו וספינתו טוטלתו ומוליכתו וספינה פעמים שהיא גוששת וטוגעת בקרקע: **אלא אם כן רגליו** · של עליון טוגעות במים בקרקע: **על הגשר** · דכארעא סמיכתא היא והאדם המעבירו הולך כל שעה ברגליו ואינו דומה לספינה: **המוב בקרקעיפס** · והאהיל הכלי של מי חטאת עליהן ונטמאו: **מתני'** **הנשא והטול כתובתה** · על פיה: שאין

[ל"ל מעמא דעד אחד כו']
[לעיל נג: וש"נ]
[לעיל כח. וש"נ]
[פ' פירושו בתי"ע ד"ה אמת זו]
[ל"ל דרב]
עדיות פ"א מי"ב
[ל"ל דרב]
[תגיגה כג· תוספתא דפרק ס"ת]
שבת פ: תגיגה כג. [תוספתא שם ע"ש]
תגיגה כג·
[עדיות פ"א מי"ב]

תוס' חד מקמאי איבעיא להו עד אחד בקטטה מהו ולא איפשיטא. ואע"ג דעד א' ביבמה פסק הרב ז"ל דנאמן ולא אמרי' כיון דומנין דסניא ליה לא דייקא ומנסבא · שאני התם דלא מעיקרא סניא ליה אבל הכא דידעינן בודאי דקטטה [היה] בינו לבינה ולא דייקא

הגהות הב"ח (ה) תוס' ד"ה בתוספ וכו' דשלא בפניו נמי איכא מעיזה:

שיין לקמן קיז.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com